

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія природничих дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

«___» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГЕОГРАФІЯ

для студентів

спеціальностей:

- 012 Дошкільна освіта
- 013 Початкова освіта
- 014.11 Середня освіта (Фізична культура)
- 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
- 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
- 022 Дизайн
- 024 Хореографія
- 061 Журналістика (Видавнича справа та реагування)
- 072 Фінанси, банківська справа та страхування (Фінанси і кредит)
- 073 Менеджмент (Організація виробництва)
- 081 Право
- 231 Соціальна робота

Освітньої програми:

- Початкова освіта
- Дошкільна освіта
- Фізична культура
- Образотворче мистецтво
- Музичне мистецтво
- Графічний дизайн
- Хореографія
- Видавнича справа та редагування
- Фінанси і кредит
- Організація виробництва
- Право
- Соціальна педагогіка

Освітньо-кваліфікаційного рівня: молодший спеціаліст

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	1618/20
<i>Жильцов</i>	
(підпис)	(прізвище, ім'я (полі))
«___»	20 20 р.

Розробник: Мальцева Людмила Володимирівна
викладач циклової комісії природничих дисциплін
Фахового коледжу «Універсум»
Київського університету імені Бориса Грінченка, викладач-методист

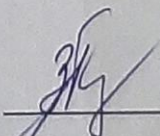
Викладачі:
Мальцева Людмила Володимирівна, викладач циклової комісії
природничих дисциплін Фахового коледжу «Універсум»
Київського університету імені Бориса Грінченка

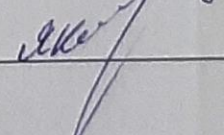
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії
природничих дисциплін

Протокол від « 31 » серпня 2020 р. № 1

Голова циклової комісії Людмила ГЛУХЕНЬКА

Робочу програму перевірено
«   » _____ 2020 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	32
Курс	2
Семестр	3
Обсяг годин, в тому числі:	32
Аудиторні	30
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	
Форма семестрового контролю	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчання географії на рівні стандарту передбачає формування географічної картини світу на прикладі вивчення систем розселення та просторової організації економічної діяльності в окремих регіонах і країнах з урахуванням сучасних геополітичних, соціальних, економічних та екологічних аспектів, формування засобами навчального предмета **ключових і предметних компетентностей**.

Внесок географії у формування ключових компетентностей студентів розкрито в таблиці.

Предметна географія компетентність студентів є складником ключової компетентності у природничих науках і технологіях. Володіння географічною компетентністю на рівні стандарту означає здатність студентів мислити і діяти з позицій світоглядних орієнтацій і ціннісних установок, сформованих у процесі навчання географії.

Предметна компетентність означена такими компонентами: знаннєвим (пізнавальним), діяльнісним (поведінковим) і ціннісним (мотиваційним).

Компетентнісний потенціал навчального предмета географія

Ключова компетентність	Предметний зміст ключової компетентності і навчальні ресурси для її формування
<i>Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами</i>	Уміння: <ul style="list-style-type: none"> - використовувати в мовленні географічні терміни, поняття, символи, сучасну українську мову; - наукову термінологію і номенклатуру; - аргументовано описувати хід і умови проведення географічного дослідження; - обговорювати результати дослідження і робити висновки; - брати участь в обговоренні питань географічного змісту, чітко, зрозуміло висловлювати свою думку; - складати усне і письмове повідомлення на географічну тему, виголошувати його. Ставлення: <ul style="list-style-type: none"> - шанувати наукову українську мову; - критично ставитись до повідомлень географічного змісту в медійному просторі; - популяризувати географічні знання.
<i>Математична компетентність</i>	Уміння: <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати математичні методи для розв'язування географічних завдань; - використовувати логічне мислення, зокрема, для розв'язування розрахункових і експериментальних задач, просторову уяву для складання географічних алгоритмів; - будувати і тлумачити графіки, схеми, діаграми;
<i>Основні</i>	Уміння:

<p><i>компетентності у природничих науках і технологіях</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - пояснювати природні явища, процеси в живих організмах і технологічні процеси на основі екологічних знань; - розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі, досліджувати природні явища і процеси; - виконувати експериментальні завдання і проекти, використовуючи знання з інших природничих предметів; - використовувати за призначенням сучасні прилади і матеріали; - досліджувати природні об'єкти. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усвідомлювати значення природничих наук для пізнання матеріального світу; внесок видатних учених у розвиток природничих наук; - оцінювати значення природничих наук і технологій для сталого розвитку суспільства
<p><i>Інформаційно-цифрова компетентність</i></p>	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати сучасні пристрої для пошуку географічної інформації, її оброблення, збереження і передавання; - створювати інформаційні продукти географічного змісту. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дотримуватись авторського права, етичних принципів поводження з інформацією; - усвідомлювати необхідність екологічних методів та засобів утилізації цифрових пристроїв.
<p><i>Уміння вчитися впродовж життя</i></p>	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організовувати самоосвіту з географії: визначати мету, планувати, добирати необхідні засоби; - спостерігати за географічними, природними змінами в об'єктах та проводити географічний експеримент; - виконувати навчальні проекти географічного й екологічного змісту. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - цікавитися подіями в географічній науці та технології, новими дослідженнями і матеріалами, застосуванням їх; - прагнути самовдосконалення; - осмислювати результати самостійного вивчення географії; - розуміти перспективу власного розвитку упродовж життя, пов'язаного із географічними знаннями.
<p><i>Ініціативність і підприємливість</i></p>	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виробляти власні цінності, ставити цілі, діяти задля досягнення їх, спираючись на географічні знання; - виявляти здатність до роботи в команді, бути ініціативним/ініціативною, генерувати ідеї, брати відповідальність за прийняття рішень, вести діалог задля досягнення спільної мети під час виконання географічного експерименту і навчальних проектів. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вірити в себе, у можливість команди і власні; - бути готовими до змін та інновацій.
<p><i>Соціальна та</i></p>	<p>Уміння:</p>

<p><i>громадянська компетентності</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - розуміти і виконувати встановлені державою закони і правила щодо збереження довкілля; - співпрацювати з іншими над реалізацією соціально значущих проектів, що передбачають використання географічних знань; - працювати в групі зацікавлених людей, співпрацювати з іншими групами, <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дотримуватись загально визнаних моральних принципів і цінностей ; - оцінювати необхідність сталого розвитку як пріоритету міжнародного співробітництва; - цінувати й шанувати внесок видатних українців, зокрема вчених-географів.
<p><i>Обізнаність та самовираження у сфері культури</i></p>	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати сучасні географічні засоби і матеріали для втілення художніх ідей і виявлення власної творчості; - пояснювати взаємозв'язок мистецтва і географії.
<p><i>Екологічна грамотність і здорове життя</i></p>	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усвідомлювати причинно-наслідкові зв'язки у природі і її цілісність; - використовувати географічні знання для пояснення користі і шкоди технологій і довкілля; - облаштовувати власне життєве середовище без шкоди для себе, інших людей і довкілля; - дотримуватися здорового способу життя; - брати участь у реалізації проектів, спрямованих на поліпшення стану довкілля завдяки досягнень географічної науки; - дотримуватися правил екологічно виваженої поведінки в довкіллі. <p>Ставлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміти важливість гармонійної взаємодії людини і природи; - відповідально й ощадно ставитися до використання природних ресурсів як джерела здоров'я і добробуту та безпеки людини і спільноти; - оцінювати екологічні ризики і бути готовим до розв'язування проблем довкілля, використовуючи знання з географії.

Навчання географії спрямоване на виконання таких освітніх, розвивальних і виховних завдань:

- формування в студентів цілісної географічної картини світу;
- розкриття ролі географії у розв'язуванні економічних, екологічних і соціальних проблем суспільства;
- створення освітнього середовища для розуміння особливостей участі регіонів і окремих країн у міжнародному поділі праці;
- розвиток у студентів геопросторового мислення та вміння логічно висловлювати свої думки щодо сучасних процесів у світі;
- обґрунтування доцільності наукового підходу до природокористування, мотивування екологічно грамотної, здоров'язбережувальної поведінки;
- формування картографічної грамотності й культури;

- вироблення умінь користуватися джерелами географічної інформації, аналізувати її; застосовувати здобуті географічні знання в практичній діяльності;
- розвиток здатності до співробітництва під час виконання практичних робіт та проведення досліджень;
- заохочення засобами географії до самореалізації своїх здібностей, інтересів та життєвих планів.

3. Результати навчання за дисципліною

Знаннєвий компонент:

- **Називає** основні закономірності географічного поділу праці, країни, їх столиці; регіони світу (за класифікацією ООН): Європа, Азія, Океанія, Америка, Африка;
- **розуміє** особливості сучасної політичної карти світу, ключові проблеми і тенденції світового господарського процесу;
- **пояснює** особливості сучасної політичної карти світу. ключові проблеми і тенденції світового господарського процесу;
- **наводить приклади** геопросторової структури світу, основні вектори сучасної української геополітики, міжнародних економічних зв'язків з регіонами та країнами світу;
- **розв'язує** географічні, екологічні й соціально-економічні задачі;
- **здійснює** порівняльний аналіз, проведення міні- досліджень, дискусій, семінарів, презентацій, екс-пертиз, круглих столів, ділових ігор, творчих робіт, індивідуальних і колективних проектів.
- **характеризує** комплексні завдання, що потребують виявлення географічної ситуації на конкретній території, моделювання природних, соціально-економічних і геоекологічних явищ і процесів з урахуванням просторово-часових умов і чинників; особливості демографічних, урбанізаційних процесів та розміщення населення світу, основні риси сучасного стану економіки;

Діяльнісний компонент:

- **складає** порівняльні географічні характеристики регіонів, країн світу;

Ціннісний компонент:

- **обтрунтовує** участь України в процесах європейської економічної інтеграції та реалізації стратегії сталого розвитку;
- **оцінює вплив** географічної оболонки як середовище життя людини і пов'язані з її діяльністю на сучасні екологічні проблеми, інтеграційних процесів у регіоні на економічний розвиток країн світу;
- **усвідомлює** необхідність знань з географії у розв'язуванні сировинної, енергетичної, продовольчої проблем, створенні нових матеріалів; відповідальність за збереження довкілля від шкідливих викидів;
- **висловлює судження** про розвиток географічного мислення для орієнтації у проблемах територіальної організації суспільства, його взаємодії з природою, вплив інтеграційних процесів у регіонах на економічний розвиток країн;

- **робить висновки** про загальні суспільно-географічні закономірності світу з метою забезпечення сталого розвитку, щодо особливостей державного устрою країн світу, вплив інтеграційних процесів у регіонах на економічний розвиток країн світу;
- **пропонує** власні оригінальні ідеї що до подолання відсталості окремих країн регіону.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів та тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт		
		Аудиторні		Модульний контроль
		Лекції	Практичні роботи	
Розділ I ГЕОГРАФІЯ: РЕГІОНИ ТА КРАЇНИ				
Тема 1. Загальна характеристика Європи. Країни Європи.	5	3	2	
Тема 2. Загальна характеристика Азії. Країни Азії.	3	3		
Тема 3. Австралія. Мікронезія, Меланезія, Полінезія.	3	3		
Тема 4 . Загальна характеристика Америки. Країни Америки.	5	3	2	
Тема 5. Загальна характеристика Африки. Країни Африки.	3	3		
Тема 6. Україна в геополітичному вимірі. Україна в системі глобальних економічних відносин.	2	2		
Разом	21	17	4	
Розділ II Географічний простір Землі				
Тема 7. Топографія та картографія	1	1		
Тема 8. Загальні закономірності географічної оболонки Землі	1	1		
Тема 9. Геологічне середовище людства.	3	1	2	
Тема 10. Атмосфера, гідросфера, біосфера та системи Землі	2	2		
Тема 11. Загальні суспільно-географічні закономірності світу. Політична географія та геополітика.	1	1		
Тема 12. Суспільна географія України. Економіка України в міжнародному поділі праці.	1	1		
Модульний контроль				2
Разом	11	7	2	2
Всього	32	24	6	2

5. Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Географія: Регіони та країни (21год)

Тема 1. Загальна характеристика Європи. Країни Європи.

Особливості економіко-географічного положення Європи. Склад регіону. Природні умови і ресурси регіону. Населення. Особливості економіки країн Європи. Зовнішньо-економічні зв'язки країн Європи. ЕГХ Франції, Великої Британії, Італії.

Ключові поняття: регіон, країна, державний устрій, типологія країн, економіка, валовий продукт, промисловість, демографія, урбанізація, мегаполіс.

Рекомендовані джерела:

основні – 1,2,3   додаткові – 1,4

Практична робота №1

Порівняльна характеристика структури промислового виробництва двох економічно розвинених невеликих країн Європи (на вибір студента).

Тема 2. Загальна характеристика Азії. Країни Азії.

Особливості економіко-географічного положення Азії. Склад регіону. Типи країн. Природні умови і ресурси регіону. Населення. Особливості економіки країн Азії. Зовнішньо-економічні зв'язки країн Азії. Японія, Індія, Китай.

Ключові поняття: регіон, країна, державний устрій, типологія країн, економіка, національний продукт, промисловість, демографія, урбанізація, мегаполіс.

Рекомендовані джерела:

основні – 1,3   додаткові – 1,5

Тема 3. Австралія. Мікронезія, Меланезія, Полінезія.

Місце країни у світі та регіоні. Особливості сучасного розвитку країни. Особливості географічного положення регіону. Держави та залежні території, що входять до складу Мікронезії, Меланезії та Полінезії. Основні чинники, що визначають місце країни в міжнародному поділі праці. Види господарської діяльності, що визначають міжнародну спеціалізацію країн.

Ключові поняття: регіон, країна, державний устрій, типологія країн, економіка, валовий продукт, промисловість, демографія, урбанізація, мегаполіс, міжнародна спеціалізація.

Рекомендовані джерела:

основні – 2,3   додаткові – 1,4

Тема 4. Загальна характеристика Америки

Особливості географічного положення Америки. Склад регіону. Сучасна політична карта Америки. Форми державного правління і територіального устрою країн, типи країн за рівнем економічного розвитку. Природні умови і ресурси регіону. Населення Америки. Урбанізаційні процеси. Система розселення. Особливості економіки країн Америки

Ключові поняття: регіон, країна, державний устрій, типологія країн, економіка, валовий продукт, промисловість, демографія, урбанізація, мегаполіс, міжнародна спеціалізація.

Практична робота №2

Складання картосхеми типології країн Америки за рівнем їх економічного розвитку.

Рекомендовані джерела:

основні – 2,3,4   додаткові – 1,4

Тема 5. Загальна характеристика Африки. Країни Африки.

Особливості географічного положення Африки. Склад регіону. Сучасна політична карта Африки. Форми державного правління і територіального устрою країн, типи країн за рівнем економічного розвитку. Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Африки. Особливості їх участі в міжнародному поділі праці. Зв'язки України з країнами Африки.

Ключові поняття: регіон, країна, державний устрій, типологія країн, економіка, валовий продукт, промисловість, демографія, урбанізація, мегаполіс, міжнародна спеціалізація.

Рекомендовані джерела:

основні – 2,3   додаткові – 1,4

Тема 6. Україна в геополітичному вимірі. Україна в системі глобальних економічних відносин.

Геополітична структура сучасного світу. Місце України на сучасній геополітичній карті світу. Основні вектори сучасної української геополітики. Великі ТНК в Україні. Участь України в процесах європейської економічної інтеграції. Місце України в системі глобальних економічних відносин у контексті сталого розвитку.

Ключові поняття: геополітика, ТНК, економіка, сектори економіки, інтеграція, кооперування, глобалізація.

Рекомендовані джерела:

основні – 4,5   додаткові – 1,4

Розділ II. Географічний простір Землі. (9 год.)

Тема 7. Топографія та картографія.

Топографічна карта: проекція, розграфлення. Географічні і прямокутні координати. Основні умовні позначення топографічних карт для зображення об'єктів місцевості та рельєфу. Вимірювання на топографічній карті за масштабом і кілометровою сіткою.

Ключові поняття: азимут, картографія, номенклатура, карта, план, місцевість, топоніміка, сітка, масштаб.

Рекомендовані джерела:

основні – 4,5   додаткові – 1,4

Тема 8. Загальні закономірності географічної оболонки Землі.

Показники руху Землі навколо своєї осі. Добова ритміка в географічній оболонці. Змінюваність висоти Сонця над горизонтом та тривалості світлового дня. Орбітальний рух Землі: основні характеристики, географічні наслідки.

Причини зміни пір року. Зміна пір року у Північній та Південній півкулях

Ключові поняття: вісь, орбіта, горизонт, пори року, півкуля, полюси.

Рекомендовані джерела:

основні – 4,5   додаткові – 1,2,3

Тема 9. Геологічне середовище людства.

Властивості літосфери. Рельєф. Тектонічні структури та пов'язані з ними форми рельєфу. Вплив рельєфу на розселення населення, розвиток і розташування окремих виробництв. Ресурсні властивості літосфери. Гірські породи та закономірності їх поширення.

Ключові поняття: літосфера, рельєф, плити, геоглогія, тектоніка, коримсні копалини, гірські породи.

Рекомендовані джерела

основні – 4,5

додаткові – 1,2,3

Тема 10. Атмосфера, гідросфера, біосфера та системи Землі.

Вплив атмосфери на літосферу: вивітрювання, рельєфоутворення. Кліматичні умови як чинник розселення і розташування виробництва та інфраструктурних об'єктів. Запаси води на Землі. Світовий океан та його складові. Вплив процесів у літосфері на природу океанів. Роль океанів у формуванні гірських порід і рельєфу узбережжя. Біосфера та її складові. Закономірності поширення живих організмів на суходолі і в океанах. Природні чинники формування ареалів поширення рослин і тварин. Біологічні ресурси.

Ключові поняття: атмосфера, літосфера, біосфера, виробництво, інфраструктура, світовий океан, біологічні ресурси.

Рекомендовані джерела:

основні – 4,5

додаткові – 1,2,3

Тема 11. Загальні суспільно-географічні закономірності світу. Політична географія та геополітика.

Світосистема як результат і процес формування глобальної єдності в системі «суспільство – природа».

Функціонально компонентний склад світо-системи: демографіко-екологічна, економічна, інформаційно-технологічна, соціально-культурна, політична підсистеми. Географічний простір, його системоутворювальна роль та характеристики. Динаміка чисельності населення світу. Природні, соціальні, економічні й екологічні чинники та просторові особливості природного руху населення у світі. Поняття «глобальна економіка». Світовий ринок технологій, патентів і ліцензій, інформаційно-технологічних послуг.

Ключові поняття: світовий ринок, глобальна економіка, інформаційні технології, суспільство, природа.

Рекомендовані джерела:

основні – 4,5

додаткові – 1,2,3

Тема 12. Суспільна географія України. Економіка України в міжнародному поділі праці.

Українська держава і територія держави України. Політико-географічне положення України: глобальне, регіональне, сусідське. Політико-економічна оцінка державного кордону України. Реформування адміністративно-територіального устрою України. Сучасні риси національної економіки України. Конкурентні переваги України на світових ринках сільськогосподарської продукції, рудної сировини і металів. Сучасні тенденції та регіональні відмінності розвитку енергетики в Україні.

Міжнародні транспортні коридори на території України. Кількість населення України. Відтворення населення: показники та природні, соціальні, економічні чинники народжуваності й смертності, їх просторові відмінності.

Практична робота №3. Аналіз картограм народжуваності, смертності, природного приросту, густоти населення, урбанізації в Україні.

Ключові поняття: конкуренти, економіка, урбанізація, політико-географічне положення, відтворення, віковий склад, міграція, урбанізація.

Рекомендовані джерела:

основні – 4,5

додаткові –2,3,4

6. Контроль навчальних досягнень

Визначальними в оцінюванні рівня навчальних досягнень студентів з географії є особистісні результати пізнавальної діяльності, в яких відображаються загальнопредметні компетентності, набуті студентами в процесі навчання.

За відмінностями між обсягом і глибиною досягнутих результатів, ступенем самостійності у виконанні завдань, здатністю використовувати знання у нових ситуаціях виокремлено рівні навчальних досягнень студентів, що оцінюються за 12 бальною шкалою.

Кожний наступний рівень вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики.

При оцінюванні рівня навчальних досягнень з географії враховується:

- оволодіння географічною мовою як засобом відображення знань про закономірності географічних об'єктів, явищ природи.
- рівень засвоєння теоретичних знань;
- сформованість практичних умінь, необхідних для виконання практичних робіт, передбачених навчальною програмою;
- здатність студентів застосовувати набуті знання на практиці;
- уміння користуватися географічною картою, розв'язувати розрахункові задачі, картографічними, статистичними та іншими додатковими матеріалами.

Усі види оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюються за характеристиками, наведеними в таблицях.

Оцінювання теоретичних знань

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з географії

Рівень навчальних досягнень	Бал	Критерії оцінювання
I. Початковий	1	Студент розрізняє окремі географічні явища чи об'єкти (гори і рівнини, суходіл і океани, села і міста, галузі і т. д.) та з допомогою викладача знаходить їх на карті
	2	Студент за допомогою викладача відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або кілька запропонованих географічних об'єктів та з допомогою вчителя намагається знайти їх на карті.
	3	Студент деяких випадках дає нечіткі характеристики географічних об'єктів; за допомогою викладача знаходить їх на карті, може самостійно розрізнити окремі географічні поняття
II. Середній	4	Студент частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять і термінів за допомогою викладача. Називає,

		відповідно до теми конкретного уроку, компоненти географічної оболонки та складові господарства; повторює за зразком практичну роботу; під час відповіді намагається користуватися географічною картою;
	5	Студент відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом. Намагається робити висновки без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Студент самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює значну частину вивченого матеріалу відповідно до його викладу в підручнику. З допомогою викладача виявляє причинно-наслідкові зв'язки, ілюструє їх власними прикладами. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Студент має достатні географічні знання і застосовує їх у стандартних ситуаціях. Має цілісне уявлення про природні та суспільні явища, вміє вести спостереження за навколишнім середовищем; володіє картографічним матеріалом
	8	Студент засвоїв основні географічні уявлення, поняття і категорії про Землю та господарську діяльність людини. Застосовує здобуті знання на практиці, використовуючи прийоми аналізу статистичних даних про господарство і населення, показує їх зміну у часі. Вміє наводити приклади взаємодії людини і природи; знає обов'язкову географічну номенклатуру
	9	Студент на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про компоненти природи і просторову організацію господарства; пояснює причинно-наслідкові зв'язки в природі і господарстві; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Студент усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку певних процесів та явищ, передбачених навчальною програмою; пояснює прикладне значення географічних знань, дає розгорнуту відповідь, відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість географічних понять та може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом;
	11	Студент має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження і висновки, вміє працювати з джерелами географічної інформації; на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію
	12	Студент володіє ґрунтовними географічними знаннями у межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує природні та суспільні явища, робить відповідні висновки й узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

Оцінювання практичних робіт

Рівні навчальних досягнень	Характеристика навчальних досягнень студентів
Початковий	Студент (студентка) знає визначення та закономірності географічних об'єктів
Середній	Студент (студентка) використовує статистичні дані для аналізу, порівняння географічних об'єктів
Достатній	Студент (студентка) самостійно виконує практичні роботи згідно з інструкцією, описує, порівнює географічні явища, об'єкти, робить висновки
Високий	Студент (студентка) володіє ґрунтовними географічними знаннями у межах вимог практичної роботи, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує природні та суспільні явища, робить відповідні висновки й узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Контрольна робота проводиться у вигляді письмової контрольної роботи для визначення рівня навчальних досягнень студентів з курсу географії, розуміння головних понять; умінь використовувати їх на практиці. Завдання складено відповідно до чинної програми з географії (рівень стандарту).

Семестрова контрольна робота складається з 30 варіантів. Кожний студент отримує індивідуальний варіант завдань. Час на виконання роботи 1 год 20 хв.

Система оцінювання

I. Початковий і середній рівень.

Тестові завдання 1 – 12. Кожне завдання оцінюється в 0,5 бала.

Студент має вибрати одну правильну відповідь із чотирьох запропонованих. Сумарно за виконання завдань цього рівня студент може отримати 6 балів.

II. Достатній рівень.

Тестові завдання 13 – 14 – це завдання на встановлення відповідності та правильної послідовності. Виконання кожного з завдань оцінюється в 1,5 бала.

Сумарно за виконання завдань цього рівня студент може отримати 3 бали.

III. Високий рівень (15 і 16).

Це завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю. За правильне виконання цих завдань студент отримує 3 бали. Кожне завдання оцінюється в 1,5 бала. Таким чином, максимальна кількість балів, яку може отримати студент, правильно виконавши всі завдання контрольної роботи становить 12 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік - на основі семестрових оцінок.

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. В.М. Бойко, Ю.С. Брайчевський, Б.П. Яценко. Географія: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту) / В.М. Бойко, Ю.С. Брайчевський, Б.П. Яценко.- К.: ТОВ «Видавництво» «Перун», 2018.-256с.: іл.
2. С.Г.Кобернік, Р.Р.Коваленко Географія: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту) / С.Г.Кобернік, Р.Р.Коваленко. – Каменець-Подільський: «Абетка», 2018.-256с.: іл.
3. Т.Г. Гільберг, І.Г. Савчук. Географія: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту) / Т.Г. Гільберг, І.Г. Савчук. –К.: УОВЦ «Оріон», 2018.-240с.: іл.
4. В.М. Бойко, Ю.С. Брайчевський, Б.П. Яценко. Географія: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту) / В.М. Бойко, Ю.С. Брайчевський, Б.П. Яценко.- К.: ТОВ «Видавництво» «Перун», 2019.-236с.: іл.
5. С.Г.Кобернік, Р.Р.Коваленко Географія: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту) / С.Г.Кобернік, Р.Р.Коваленко. – Каменець-Подільський: «Абетка», 2019.-246с.: іл.

Додаткова

1. Г.Д. Довгань, О.Г. Стадник. Географія: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту) / Г.Д. Довгань, О.Г. Стадник. – Харків: «Видавництво» «Роман» 2018.-256с.: іл.
2. Ковальчук І.П. Усі географічні назви (за шкільною програмою) / Ковальчук І.П. - Харків: «Торсінг плюс», 2017.-285с.
3. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р. Географія в опорних схемах та картосхемах. /Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р. Київ: «Грамота», 2015.-49с.
4. Клименко В.Г. За сторінками шкільного підручника географії./ Клименко В.Г.- Харків: «Основа», 2017. 324с.
5. Сорока М.В., Пасенко Л.О. Новий довідник. Географія. / Сорока М.В., Пасенко Л.О. - Київ: «Казка», 2010.-479с.

9. Додаткові ресурси

1. <http://pidruchnyk.com.ua/417-geografya-kobernk-kovalenko-10-klas.html>;
2. <http://pidruchnyk.com.ua/415-geografya-pestushko-uvarova-10-klas.html>;
3. http://school71.edu.kh.ua/bbloteka/pidruchniki/elektronni_versii_pidruchnikiv_10_kl/;
4. <http://ru.calameo.com/books/001758327abac69d838a0>.
5. <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-391B09A8764C5/list-211469C1327>